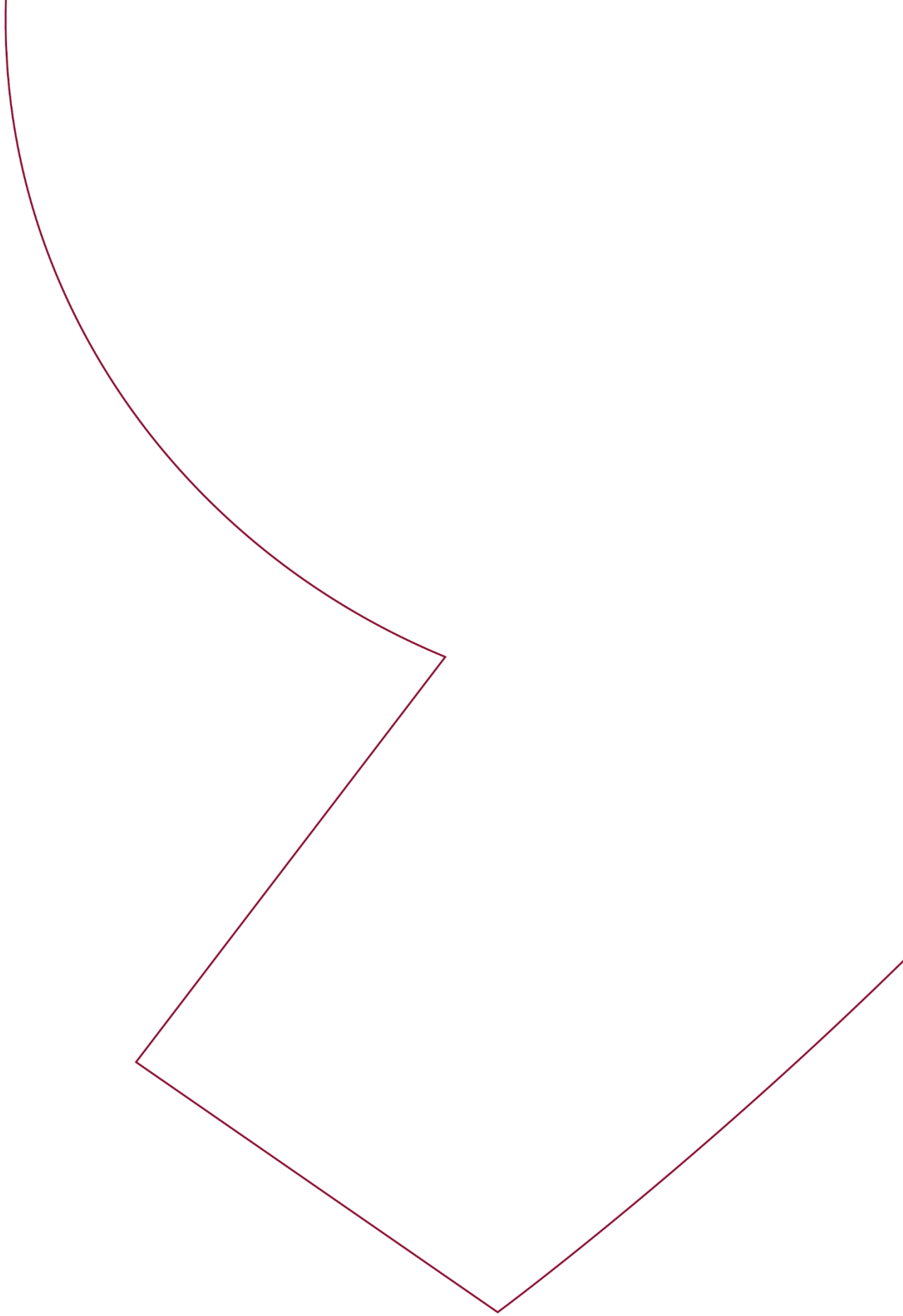

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling met erkenning ITK

Associate degree Arts & Crafts
voltijd

**Hogeschool Rotterdam /
Rotterdam Academy**

Sir Winston Churchillaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeon.nl
info@hobeon.com

BEOORDELINGSRAPPORT

Instelling met erkenning ITK

Associate degree Arts & Crafts
voltijd

**Hogeschool Rotterdam /
Rotterdam Academy**

ISAT: 80078

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

31 maart 2026

Auditpanel

Prof. dr. ir. J.C. Brezet

H. Mührmann MSc

T. Davids MSc

D.F. Sijm BSc

Secretaris

G.C. Versluis BEd

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	26
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	28
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	33
BIJLAGE IV	Panel Samenstelling	34

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Rotterdam
Status instelling	Bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	September 2018
NAAM OPLEIDING (zoals in RIO)	Arts & Crafts
Opleidingscode (ISAT)	80078
Onderdeel	Taal en cultuur
Oriëntatie opleiding	Hbo
Niveau opleiding	Associate degree
Onderzoeksmaster	nee
Graad en titel	Associate degree
Aantal studiepunten	120 EC
Afstudeerrichtingen en specialisaties	n.v.t.
Locatie	Rotterdam
Variant	Voltijd
Wettelijke beroepsvereisten	nee
Onderwijstaal	Nederlands
Werkt de opleiding met leeruitkomsten, en zo ja, in welke varianten van de opleiding?	nee
Datum audit / opleidingsbeoordeling	4 december 2025
Inleverdatum beoordelingsrapport	1 mei 2026

2. SAMENVATTING

In de Associate degree opleiding Arts & Crafts van Rotterdam Academy leren studenten concepten te ontwikkelen, producten te maken en een eigen signatuur te creëren. Daarbij combineren zij maak- en ontwerpvaardigheden met een ondernemende houding en een artistieke visie. De opleiding leidt studenten op tot ontwerper in één van de volgende specialisaties: Mode, Interieur, Product & Meubel, Sieraad, Packaging & Branding of Lifestyle.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De opleiding heeft er aantoonbaar voor gezorgd dat de competenties aansluiten op de actuele eisen vanuit het werkveld en het vakgebied aan afgestudeerden Vormgeving op Ad-niveau. Met vakgenoten en werkveld stemt de opleiding hierover af.

De competenties zijn afgeleid van het landelijke afstemde en vastgestelde 'Beroeps- en opleidingsprofielen Beeldende Kunst en Vormgeving' (2014) en het competentieprofiel van de bacheloropleiding Vormgeving van de Willem de Kooning Academie (WdKA). De opleiding heeft vervolgens het eindniveau van haar eigen competenties uitgewerkt op basis van het NLQF¹ niveau 5.

De opleiding heeft een duidelijk eigen profiel en beoogt unieke, breed inzetbare makers op te leiden. Het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het doen van praktijkonderzoek krijgt in de competenties veel aandacht. Ook voor het ontwikkelen van vaardigheden om te kunnen functioneren in een internationale en interculturele omgeving, is aandacht.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op basis van bovenstaande met een 'voldoet'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het bevlogen en nauw bij de studenten betrokken docententeam zorgt voor een duidelijk op de beroepspraktijk gericht programma. Door het hele curriculum te doorlopen kunnen de studenten alle beoogde competenties bereiken.

In de vakklas in studiejaar 1 en 2 ontwikkelen de studenten competenties binnen de door hen gekozen specialisatie. In het vakoverstijgende en ondersteunende onderwijs leren de studenten breder te kijken dan hun eigen discipline en zelfs breder dan het ontwerpvak.

De opleiding laat de studenten gedurende de hele studie veelvuldig kennismaken met de beroepspraktijk, o.a. via projecten en stage. Daarnaast is er aandacht voor theorie. Tevens komt ondernemerschap aan bod.

Er is veel ruimte voor persoonlijke en professionele profilering. Het onderwijs is aantoonbaar student-gecentreerd.

In het programma gaat er veel tijd en aandacht uit naar onderzoeken en het ontwikkelen van ideeën via experimenten met materiaal en techniek en naar reflectie. Het auditteam vindt het goed dat de opleiding nu aan de slag gaat met het doorontwikkelen van een doorlopende onderzoeklijn.

De opleiding besteedt in haar onderwijs op diverse manieren aandacht aan de internationale en interculturele dimensie en aan diversiteit, o.a. in gastlessen, via docenten met een internationale achtergrond of internationale beroepspraktijk, via excursies en bezoek aan studio's, tentoonstellingen en internationale beurzen.

De opleiding zorgt voor een studeerbaar programma en adequate studiebegeleiding met maatwerk en waar nodig 1-op-1 begeleiding. De studenten zijn hierover heel tevreden. Tevens zorgen de docenten voor een veilige omgeving.

De docenten beschikken met elkaar over alle benodigde expertise om het vakgerichte en vakoverstijgende onderwijs te verzorgen. Alle docenten hebben actuele praktijkervaring; veelal in de vorm van een eigen beroepspraktijk. Waar nodig zet de opleiding gastdocenten in.

¹ NLQF: Nederlands Kwalificatie Raamwerk

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan docentprofessionalisering. Naast de docenten zijn er instructeurs die de studenten in de werkplaatsen – stations genoemd - (technische) ondersteuning en begeleiding bieden. De studenten zijn zeer tevreden over de docenten en de instructeurs en hun verschillende expertises.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn zeker passend voor het onderwijs, waarbij in het bijzonder alle verschillende stations op de locatie WdKA moeten worden genoemd. Het auditteam was hiervan zeer onder de indruk.

Het auditteam is positief over het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam. De opleiding 'voldoet' zeker aan de vereisten van standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding hanteert een duidelijk systeem van toetsen en beoordelen. Zij toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier aan de hand van verschillende passende toetsvormen of de studenten de beoogde competenties realiseren. Er is binnen de opleiding veel tijd en aandacht voor formatieve terugkoppelmomenten. Het geven van duidelijke schriftelijke feedback in het feedbackveld op de beoordelingsformulieren en uniforme werkwijze hierin onder alle docenten, heeft de aandacht.

Het toetsen van het eindniveau gebeurt op een zeer zorgvuldige wijze en de eisen aan de studenten en het beoordelingsproces zijn voor de zes specialisaties identiek. De onafhankelijke voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie vervullen daarin een belangrijke controlerende rol. Zij borgen dat alle studenten van de zes specialisaties op een vergelijkbare wijze worden beoordeeld. Het auditteam is positief over het toepassen van het zogenoemde meerogenprincipe bij de beoordelingen in het eindexamenprogramma om de intersubjectiviteit van het toetsen en beoordelen te borgen en over het onderling en met externen kalibreren. Ook over het betrekken van deskundigen vanuit het werkveld bij het eindproject en de eindexamen-expositie die met 'externe ogen' het afstudeerproces bewaken, is het auditteam positief. De examencommissie en de toetsborgingscommissie pakken hun kwaliteitsborgende en zorgende rol goed op. Zij hebben een duidelijke jaaragenda.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding zeker voldoet en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De studenten hebben in de verschillende eindwerken – stageverslagen, onderzoeksdocumenten, eindprojecten - aangetoond dat zij de beoogde competenties op het niveau van een startbekwaam ontwerper/maker op Ad-niveau hebben ontwikkeld.

De kwaliteit van de bestudeerde eindwerken beoordeelde het auditteam als voldoende tot goed. De afstudeerwerken laten een brede variëteit van onderzoek en ontwerpen en maken zien. Elke student heeft zijn of haar eigen ontwerpvrage voor het afstudeerproject ontwikkeld; passend bij de specialisatie. Bij sommige studenten is het onderzoeksdocument zeer zorgvuldig uitgewerkt, terwijl bij anderen juist het eindproject van hogere kwaliteit is. Dit vindt het auditteam passend bij de vrijheid die de opleiding de studenten hierin heeft geboden. De samenhang tussen de stage, het eindproject en het onderzoeksdocument was niet bij alle afstudeerders even helder, maar het auditteam zag zeker ook heldere, goed omschreven onderzoeken met een duidelijke relatie met een product/artefact dat direct toepasbaar was. De eindprojecten die het auditteam bestudeerde sluiten aan bij actuele ontwikkelingen en vragen/behoefte vanuit het werkveld/de maatschappij.

Dat de studenten het beoogde Ad-niveau hebben gerealiseerd, blijkt ook uit de tevredenheid van het werkveld. Ze vinden de Ad'ers een enorme toevoeging voor hun eigen bedrijf/studio en

het niveau van veel Ad'ers verbazingwekkend. De Ad'ers zijn zeer gemotiveerd, leergierig en gaan op hun eigen niveau mee in de dynamiek van het bedrijf.

De alumni waren positief over hun landing in het werkveld. Jaarlijks stroomt een aantal studenten door in de bacheloropleiding Vormgeving van de Willem de Kooning Academie (WdKA) of in een andere bacheloropleiding (van een andere hogeschool).

Het auditteam komt op grond van bovenstaande en met in achtneming van de variëteit in onderzoek en ontwerpen die er (mogen) zijn tussen de specialisaties en het aandachtspunt met betrekking tot het versterken van het verband tussen stage-onderzoek-eindproject tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 4.

Eindoordeel:

Het auditteam is zeer positief over de kwaliteit die de opleiding biedt en het inspirerend programma met veel ruimte voor de studenten voor het maken van eigen keuzes. Alle betrokkenen – studenten, docenten, werkveld en alumni – zijn zeer tevreden over de opleiding.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding zonder twijfel voldoet aan alle standaarden. Het komt dan ook op grond van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief'.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter en secretaris op 31 maart 2026.

3. INLEIDING

De Associate degree opleiding Arts & Crafts (hierna: de Ad Arts & Crafts of de opleiding) is één van de tweeëntwintig Ad-opleidingen van de Rotterdam Academy (RAc) van Hogeschool Rotterdam. Deze Ad's richten zich op een eigen doelgroep, hebben een eigen gezicht en een eigen onderwijskundige aanpak.

In het studiejaar 2011-2012 is de Ad Arts & Crafts gestart als een Ad-volgtijdprogramma van de bacheloropleiding Vormgeving van de Willem de Kooning Academie (WdKA)/Hogeschool Rotterdam. Vanaf 1 januari 2018 is de Ad Arts & Crafts een zelfstandige opleiding.

Ad Arts & Crafts is een opleiding op het gebied van Vormgeving. De opleiding wordt aangeboden in een voltijdvariant en duurt twee jaar.

Bij aanvang van de studie kunnen studenten kiezen voor een van de volgende vakgebieden/specialisaties: Mode, Interieur, Product & Meubel, Sieraad, Packaging & Branding, Lifestyle. De opleiding is echter 'vakoverstijgend': zij leidt breed inzetbare ontwerpers op die ook op de hoogte zijn van wat er gaande is in andere disciplines. De opleiding beschouwt de specialisaties dus niet als aparte afstudeerrichtingen.

De Ad Arts & Crafts maakt een dag per week gebruik van de leslocatie Museumpark van de RAc. Op de andere lesdagen maakt zij gebruik van de onderwijsruimtes en de werkplaatsen – stations genoemd - en andere faciliteiten van de WdKA.

De opleiding is in de afgelopen twee jaar sterk gegroeid; van twee naar drie klassen per leerjaar. In studiejaar 2025-2026 studeerden er verdeeld over de twee studie jaren in totaal 88 studenten bij de Ad Arts & Crafts.

Ontwikkelingen sinds de vorige audit (2019)

Het auditteam dat in 2019 de audit uitvoerde, was van oordeel dat de opleiding voldeed aan alle standaarden. Het gaf de opleiding nog een aantal aanbevelingen mee.

- *Voer met alle betrokken bij de opleiding – management, docenten, studenten, alumni, werkveld - het gesprek verder over profilering en positionering, zodat er een over de hele linie consequent verhaal komt over waartoe de Ad Arts & Crafts precies opleidt.*
- *Werk de visie op onderzoek nog verder uit en implementeer dit in het programma, zodat het voor alle betrokkenen helder is wat de opleiding van onderzoek verwacht en aan welke minimale voorwaarden onderzoek moet voldoen.*
- *Stuur de studenten meer in het zorgvuldig kiezen van een stageplek die aansluit bij het eindproject.*
- *Onderzoek of de argumenten voor het willen verzorgen van lessen op de eigen locatie van het RAc op het Museumpark voor de Ad-studenten van Arts & Crafts ook opgaan en wat het met het oog op kruisbestuiving met de bacheloropleiding betekent voor studenten als alle lessen op de locatie WdKA verzorgd zouden worden.*
- *Voer de discussie verder over de (on)mogelijkheden om de zes vakgebieden in een en dezelfde matrix te beoordelen en beslis of het proces van de student wel of niet meeweegt in de eindbeoordeling, zodat er meer eenduidigheid ontstaat onder alle examinatoren.*
- *Houd de rol van externe deskundige tijdens de eindexamenbespreking nog eens tegen het licht.*
- *Zorg er als examencommissie in het kader van de borgende taak die de commissie heeft voor dat er ook een inhoudelijke analyse wordt gemaakt van de toetsen en de gegeven beoordelingen.*

Naar aanleiding van deze aanbevelingen heeft de opleiding een plan van aanpak geschreven en is zij aan de slag gegaan met het nemen van verbetermaatregelen. Het auditteam heeft kennisgenomen van dit document. In onderstaande rapportage beschrijft het auditteam zijn

bevindingen met betrekking tot de door de opleiding getroffen verbetermaatregelen naar aanleiding van bovenstaand aanbevelingen.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Het auditteam constateert dat de opleiding haar competenties heeft afgeleid van het landelijke afstemde en vastgestelde 'Beroeps- en opleidingsprofielen Beeldende Kunst en Vormgeving' (2014) en het competentieprofiel van de bacheloropleiding Vormgeving van de Willem de Kooning Academie (WdKA). De opleiding heeft het eindniveau van haar eigen competenties uitgewerkt op basis van het NLQF² niveau 5. Daarmee heeft zij er aantoonbaar voor gezorgd dat de competenties aansluiten op de actuele eisen vanuit het werkveld en het vakgebied aan afgestudeerden Vormgeving op Ad-niveau.

De zeven competenties betreffen:

1. Creërend vermogen	De student kan toegepast beeldend werk maken, dat voortkomt uit onderzoek en waarin de artistieke visie zichtbaar wordt. Het beeldend werk creëert betekenis en vloeit voort uit de persoonlijke ambitie van de ontwerper.
2. Vermogen tot kritische reflectie	De student kan eigen werk en werkwijze en die van anderen onderzoeken door het te beschouwen en te analyseren om zodoende het eigen werk te positioneren en te beoordelen.
3. Vermogen tot groei en vernieuwing	De student kan zijn eigen werk en werkwijze blijvend ontwikkelen en verdiepen en levert hierdoor een bijdrage aan de ontwikkeling van het vakgebied en de maatschappij.
4. Organiserend vermogen	De student kan een inspirerende en functionele werksituatie opzetten en in stand houden.
5. Communicatief vermogen	De student kan zijn ideeën, concepten, werk, werkwijze en artistieke visie verwoorden voor professionals en publiek van binnen het vakgebied.
6. Omgevingsgerichtheid	De student kan zich actief en onafhankelijk verhouden tot de context waarin hij zich met zijn werk bevindt.
7. Vermogen tot samenwerking	De student kan in een samenwerkingsverband een actieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van een product of proces.

Vervolgens heeft de opleiding de verschillende niveaus en de Body of Knowledge and Skills per competentie verder uitgewerkt in een competentiematrix.

² NLQF: Nederlands Kwalificatie Raamwerk

In 2025 is een nieuw Beroeps- en opleidingsprofiel verschenen met vier competenties. Daarin zijn de competenties nu ook op Ad-niveau nader uitgewerkt. Daarmee gaat de opleiding in de komende tijd aan de slag. In samenspraak met het werkveld zal de opleiding een doorvertaling van deze competenties maken naar het curriculum.

Profilering/ eigen inkleuring

De Ad Arts & Crafts is een unieke³ opleiding op Ad-niveau op het gebied van Vormgeving in Nederland met een eigen profiel en een duidelijke eigen inkleuring. Zo kiezen de studenten al bij de start van hun studie voor een van de zes vakgebieden/specialisaties, te weten: i) Mode, ii) Interieur, iii) Product & Meubel, iv) Sieraad, v) Packaging & Branding, vi) Lifestyle.

De opleiding Arts & Crafts beoogt unieke, breed inzetbare makers op te leiden. De studenten die het auditteam sprak, herkennen dit. Het ambacht staat keihard voorop, aldus een van de studenten. De opleiding stimuleert dit erg.

De opleiding wil dat de studenten zelfstandig (leren) functioneren binnen een steeds complexere ontwerppraktijk en aan niet voor de hand liggende oplossingen (leren) werken van specifieke vraagstukken. De opleiding is om deze reden 'vakoverstijgend' van opzet, zodat de studenten breed inzetbare ontwerpers worden die ook op de hoogte zijn van wat er gaande is in andere disciplines.

Het auditteam constateert dat de opleiding ervoor zorgt dat er nu over de hele linie een consequent verhaal is waartoe de Ad precies opleidt. Daarmee heeft zij aantoonbaar gewerkt naar aanleiding van de aanbeveling van het auditteam uit 2019.

De opleiding is gefundeerd op drie pijlers van ontwikkelingen, namelijk:

- het ontwikkelen van ontwerpende en conceptuele vaardigheden;
- het ontwikkelen van een artistieke visie en een onderscheidende signatuur;
- het ontwikkelen van een ondernemende houding.

Deze elementen zag het auditteam duidelijk terug in het curriculum (zie verder standaard 2).

Onderzoek

Het auditteam constateert dat het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het doen van praktijkonderzoek veel aandacht krijgt. In het huidige competentieprofiel zag het auditteam dit o.a. terug in de uitwerking van de competenties 'creërend vermogen' en 'vermogen tot kritische reflectie'. Het auditteam heeft kennisgenomen van de eigen visie van de opleiding op onderzoek en vindt deze passend bij het Ad niveau (NLQF 5).

In het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel 2025 is er een aparte competentie voor onderzoeken en reflecteren. De opleiding wil aan de hand hiervan haar onderzoekslijn verder doorontwikkelen.

Internationale/interculturele dimensie

De opleiding besteedt expliciet aandacht aan het ontwikkelen van een persoonlijke ontwerptaal en een beroepshouding die internationaal georiënteerd zijn. De opleiding stelt dat de studenten zich moeten kunnen verhouden tot wat er zich in de globaliserende wereld afspeelt op het gebied van vormgeving. Dat vindt het auditteam passend bij het vakgebied dat niet stopt bij de grens en daarmee internationaal is. Veel vormgevers werken over de grenzen heen en hebben vaak partners en opdrachtgevers buiten Nederland. Dat geldt ook voor de bedrijven/studio's waar Ad'ers werkzaam zijn in loondienst en voor Ad'ers die werken als ZZP'er. Ook voor het ontwikkelen van interculturele vaardigheden is er aandacht.

³ Enigszins hieraan verwante Ad-opleidingen zijn de Ad Design van HKU, uitstroombrofielen Connected Design en Digital Media, en de Ad Interieurvormgever van ArtEZ. opleidingen die eveneens vormgevers op Ad-niveau in de kunsten opleiden maar dan met een breder profiel (HKU) of juist maar in één vakgebied (ArtEZ) en zich net als de Ad Arts & Crafts baseren op het landelijk 'Beroeps- en opleidingsprofielen Beeldende Kunst en Vormgeving'.

Afstemming met het werkveld en vakgenoten

De opleiding heeft regelmatig contact met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld over de verwachtingen en actuele eisen met betrekking tot de studenten. De Ad is aangesloten op het platform van de Landelijke Ad overleggen (LAdO's) waarin Ad-opleidingen met elkaar samenwerken aan een gezamenlijke profilering van vergelijkbare Ad-opleidingen. In het nieuwe Beroeps- en Opleidingsprofiel 2025 zijn de competenties nu ook uitgewerkt voor het Ad-niveau. Met de docenten van de studierichting Connected Design van de Ad Design van Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) is de opleiding voornemens te kalibreren over het toetsen en beoordelen en het gerealiseerde niveau.

De opleiding kent een eigen werkveldcommissie waarin ook twee alumni zitting hebben. Het auditteam is het eens met de opleiding, dat dat waardevol is. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat ze de stem van de alumni blijft horen en voeling houdt met de ervaringen van de Ad'er in de beroepspraktijk. De vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, waren zeer blij met de mogelijkheid dat mensen die al een (mbo-)opleiding hebben gevolgd en een aantal jaren hebben gewerkt, kunnen doorstromen in een vervolgstudie. Op de vraag van het auditteam naar de mening van de werkveldvertegenwoordigers over het aantal specialisaties, antwoordden ze dat zij zeer te spreken zijn over de breedte die de opleiding biedt. Dat is het grootste goed, aldus het werkveld. Er is een grote pluriformiteit in vraag en aanbod en daar speelt de Ad goed op in. De opleiding moet dus niet versmallen en minder specialisaties aanbieden. In het overleg in de werkveldcommissie is nog niet gesproken over het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel. Die gesprekken daarover moeten nog starten.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding heeft haar competenties afgeleid van het landelijke afstemde en vastgestelde 'Beroeps- en opleidingsprofielen Beeldende Kunst en Vormgeving' (2014) en het competentieprofiel van de bacheloropleiding Vormgeving van de Willem de Kooning Academie (WdKA). De opleiding heeft het eindniveau van haar eigen competenties uitgewerkt op basis van het NLQF⁴ niveau 5. Met vakgenoten en werkveld stemt de opleiding hierover af. Daarmee heeft zij er aantoonbaar voor gezorgd dat de competenties aansluiten op de actuele eisen vanuit het werkveld en het vakgebied aan afgestudeerden Vormgeving op Ad-niveau.

De opleiding heeft een duidelijk eigen profiel en beoogt unieke, breed inzetbare makers op te leiden. Het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het doen van praktijkonderzoek krijgt in de competenties veel aandacht. Ook voor het ontwikkelen van vaardigheden om te kunnen functioneren in een internationale en interculturele omgeving, is aandacht.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op basis van bovenstaande met een 'voldoet'.

⁴ NLQF: Nederlands Kwalificatie Raamwerk

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren.

Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Rotterdam Academy heeft de Ad opleiding bewust de Engelstalige naam Arts & Crafts gegeven. Deze naam verwijst naar de gelijknamige beweging uit de 19e eeuw. In deze beweging stond de waardering van de toegepaste kunst en vormgeving als artistiek product centraal, waarbij het ambachtelijke maakproces werd geprefereerd boven industriële productieprocessen. In de laatste decennia is de belangstelling voor ambachtelijke maakprocessen in combinatie met nieuwe benaderingen (hightech, circulair, et cetera) van materialen en productiemethoden toegenomen. De opleiding heeft daarom - na rijp beraad - bewust de Engelstalige verwijzing naar deze beweging behouden.

Het auditteam heeft kennisgenomen van bovenstaande redenering en kan zich hierin prima vinden. Dat de voertaal in de opleiding Nederlands is, vindt het auditteam passend bij deze Ad en haar studenten.

I. Programma

▪ *Opzet en inhoud curriculum en koppeling leerresultaten/competenties en curriculum*

De opleiding heeft in een competentiematrix per semester aangegeven welke competenties op welk niveau worden getoetst in het lesaanbod en welke aspecten van de BoKS aan bod komen. Het auditteam zag in deze matrix een mooie opbouw in moeilijkheidsgraad in de vier semesters. Studiejaar 1 is daarbij oriënterend van aard en studiejaar 2 verdiepend.

Uit de competentiedekkingsmatrix blijkt welke competenties in welke modules aan bod komen. Door het hele curriculum te doorlopen, kunnen de studenten de beoogde competenties verwerven.

Zoals al vermeld kiezen de studenten bij de start van hun opleiding voor een van de zes vakgebieden: Interieur, Lifestyle, Product & Meubel, Mode, Packaging & Experience Design en Sieraad. Daarvoor volgen zij in het eerste en tweede studiejaar de op de eigen discipline gerichte kernmodule Vakklas (totaal 28 EC). Daarnaast daagt de opleiding de studenten uit om in alle andere modules – het vakoverstijgende en ondersteunende onderwijs - breder te kijken dan die discipline en zelfs breder dan het ontwerpvak.

Een voorbeeld van vakoverstijgend onderwijs is het kernproject, waarin studenten in zowel studiejaar 1 als 2 individueel of in teamverband diverse beroepsproducten realiseren in een vakoverstijgende samenstelling en vanuit een vakoverstijgende opdrachtstelling. Het auditteam kan zich met het oog op interdisciplinair samenwerken nog voorstellen, dat de opleiding met de WdKA onderzoekt of er eveneens samenwerkingsprojecten kunnen komen voor Ad- en bachelorstudenten.

Daarnaast staan er ondersteunende modules op het programma zoals Kunst- en Cultuurtheorie, Vaktheorie, 2D software, basis Nederlands, Fotografie, Beroepsprofilering.

- *Beroepsgerichtheid, stage en projecten*

Het auditteam constateert dat de opleiding de studenten vanaf de start van studiejaar 1 veelvuldig laat kennismaken met de beroepspraktijk. Het programma kent een sterke beroepsgerichtheid. De studenten werken in de modules aan opdrachten zowel in hun eigen vakgebied als in een vakoverstijgende setting.

In de modules Beroepsprofilering in ieder semester komen thema's rondom professionele profilering en professionele communicatie aan bod. De studenten maken o.a. kennis met stijl en uitdrukkingskeuzes van makers in het veld en met ontwerpmethodes en posities. De opleiding stimuleert hen tevens om kritisch na te denken over eigen waarden, ambities en motieven, eigen voorkeuren en uitdrukkingskracht en welke werkomgeving, podia en publiek daarbij passen. Dat is een sterk element, aldus het auditteam.

In het overstijgende onderwijs biedt de opleiding in het eerste studiejaar de modules 2D software en Fotografie. Hiermee zorgt de opleiding voor een basis in de technieken die voor alle studenten zinvol zijn om te kunnen gebruiken bij presentatie en documentatie van hun werk en om hun ideeën mee te kunnen visualiseren.

In het tweede studiejaar is een stage geprogrammeerd. Studenten lopen gedurende zes weken mee op een door hen zelf gekozen stageplek. Doel daarvan is kennis te maken met zoveel mogelijk facetten in het designproces en overall zoveel als kan mee te doen. Studenten schrijven daarover een stageverslag. In de stageperiode toetst de opleiding de competentie 'Samenwerken' (zie verder standaard 3).

De studenten die het auditteam sprak, gaven aan dat zij best langer stage willen lopen, maar begrijpen dat dat in een tweejarige studie lastig in te passen is. Omdat de opleiding hen in de stage uiteindelijk alleen toetst op de competentie 'samenwerken', kunnen ze zich wel vinden in een periode van zes weken. In die tijdspanne achten ze het goed mogelijk deze competentie aan te tonen.

Docenten benutten bij het verzorgen van hun eigen onderwijs de werkplaatsen – stations genaamd – van de WdKA, bijvoorbeeld bij de vakklassen en bespreken ter plekke het door de studenten gemaakte werk. Dat gebeurt vooral aan het begin van een semester. Daarna kunnen de studenten in de stations zelfstandig verder met het ontwerpen, maken, experimenteren en materiaal onderzoeken. Studenten van de Ad Arts & Crafts en de bachelorstudenten van de WdKA beschikken niet over een eigen studio op locatie (zie ook de paragraaf 'opleidingsspecifieke voorzieningen').

Binnen het programma is aandacht voor ondernemerschap. Studenten die zich daarin nog verder willen verdiepen kunnen terecht in het station Ondernemerschap. Studenten kunnen met hun vragen over het starten van een eigen onderneming tevens terecht bij hun vakdocenten, die veelal allemaal een eigen onderneming hebben en de studenten hierbij ondersteunen; ook nog na de opleiding, aldus de studenten die het auditteam sprak. Dat vindt het auditteam een sterk punt.

- *Persoonlijke profileringsruimte van de student*

Uit de evaluaties, het studentenhoofdstuk en de gesprekken tijdens de audit, blijkt dat de studenten heel tevreden zijn over de opzet en inhoud van de opleiding, de keuze uit verschillende specialisaties en de vrijheid die zij krijgen om zich te ontwikkelen als creatief ontwerper en daarin hun eigen kern te vinden. De studenten vertelden dat zij weliswaar allemaal dezelfde opdrachten krijgen, maar dat de uitkomsten heel verschillend mogen zijn.

De studie is echt heel leuk, aldus de studenten.

Via het open aanbod van de WdKA of via de instructeurs in de stations, kunnen studenten verdere kennis opdoen over technieken die zij nog niet beheersen en willen gebruiken. De opleiding moedigt het gebruik van de stations van harte aan.

Voor verdieping in andere vaardigheden volgen studenten keuzevakken (4 EC) die hogeschoolbreed worden aangeboden.

▪ *Onderzoek*

In het programma gaat veel tijd en aandacht uit naar onderzoeken en het ontwikkelen van ideeën via experimenten met materiaal en techniek. De opleiding leert studenten door dingen uit te proberen en dan weer te kijken naar de resultaten, kritisch artistiek onderzoek toe te passen via iteratieve productie en reflectieprocessen. De opleiding investeert daarom in onderzoeksvaardigheden om studenten te leren zich in thema's te verdiepen en hun keuzes goed te kunnen verantwoorden naar anderen en naar zichzelf. Onderbouwing en argumentatie krijgen bijvoorbeeld aandacht in de modules Kunst & Cultuur (theorie) en Beroepsprofilering waarin studenten oefenen met het ordenen van processen en ideeën en het kunnen communiceren van de soms chaotische stappen in een ontwerpproces als helder verhaal naar derden. Tevens besteedt de opleiding veel aandacht aan het analyseren van kwaliteiten van werk van anderen in relatie tot het eigen werk van de student.

Bij het afstuderen vraagt de opleiding de studenten om een onderzoeksdocument ter ondersteuning van het afstudeerproject (zie standaard 3).

Het auditteam constateert op grond van de afstudeerdossiers die het bestudeerde, dat het voor sommige Ad-studenten lastig is om hun onderzoeksproces goed te documenteren. Ook kan een student wél het afstudeerproject afronden, maar staat het onderzoeksdeel nog open (wat idealiter een aanloop is naar het afstudeerproject). Het auditteam zag tevens dat een onderzoeksdocument over een ander onderwerp ging dan het afstudeerproject.

De opleiding herkent dit, maar vertelt dat het onderzoeksdocument en afstudeerproject in een incidenteel geval thematisch wat kan verschillen, doordat de student de beide opdrachten op een verschillend moment afrondt en soms een van beide nog moet herkansen.

De opleiding meldde dat zij onderzoek belangrijk vindt en de onderzoekslijn daarom nog verder wil doorontwikkelen en er een doorlopende leerlijn van wil maken. Dat zal gebeuren bij de herziening van het curriculum op basis van het nieuwe Beroeps- en opleidingsprofiel 2025. Dat vindt het auditteam een goede ambitie.

▪ *Internationale/interculturele dimensie en diversiteit*

Zoals al vermeld, wil de opleiding dat de studenten een ontwerptaal en beroepshouding ontwikkelen die internationaal georiënteerd is. Het auditteam constateert dat de opleiding dat op diverse manieren in haar onderwijs mogelijk maakt. Dit gebeurt o.a. via 'internationalisation at home' en 'internationalisation abroad'.

'Internationalisation at home' krijgt o.a. vorm via gastlessen en via docenten met een internationale achtergrond die in een internationale context werken. De opleiding besteedt in haar lessen veel aandacht aan niet-westerse ontwikkelingen en docenten halen voorbeelden aan van internationale ontwerppraktijken.

Omdat de opleiding het belangrijk vindt dat studenten zichzelf in de voorbeelden herkennen, krijgt diversiteit veel aandacht; ook bij het bespreken van drijfveren van makers om ontwerpkeuzes te maken. Zo bespreken de docenten bijvoorbeeld met de studenten of de ontwerper politiek of sociaal-maatschappelijk gemotiveerd is of dat hij met zijn werk heeft geprobeerd een verandering te bereiken.

Tevens organiseert de opleiding excursies zoals studio- en expositiebezoeken om een actueel beeld te geven van de internationale ontwikkelingen. In 2024 en 2025 stond tevens een bezoek

aan internationale beurzen als Art Rotterdam, Object Rotterdam en de Dutch Design Week op het programma.

De opleiding geeft 'Internationalisation abroad' vorm via jaarlijkse buitenlandse studiereizen en excursies. In 2024 en 2025 heeft de opleiding met studenten Antwerpen en Berlijn bezocht. Sommige studenten lopen hun stage in het buitenland.

- *AI*

In de gesprekken met de verschillende geledingen, heeft het auditteam ook gevraagd naar het al dan niet mogen/kunnen gebruiken van AI. Het management en de docenten vonden dat daar nog aan gewerkt moet worden. Ze hebben daarover wel ideeën. Op individueel niveau oefenen docenten al met studenten in het gebruik van AI bij onderzoek en ontwerpprocessen. Ook het werkveld ziet in AI een interessante ontwikkeling; bijvoorbeeld in de tegenpolen ambachtelijk versus ontwerpen met gebruik van AI. Daarover vindt het de uitwisseling met de opleiding nodig. Binnen de RAC is een handreiking GEN-AI met instructieteksten over plagiaat en AI-gebruik. Die heeft de opleiding overgenomen in de modulehandleidingen en onder de docenten verspreid. De examencommissie liet weten dat AI en toetsing op haar jaaragenda staat.

De studenten vertelden dat zij vinden dat je niet meer om AI heen kan. Nu is AI nog niet zo goed, aldus de studenten, maar het kan sterk worden; ook binnen de creatieve sector. Daarom vinden ze het belangrijk dat het inzetten van AI tot hun 'gereedschapskist' gaat behoren. Ze waren zich er overigens wel van bewust dat AI slecht kan zijn voor het klimaat, dit afhankelijk van de toepassing en context.

In het ontwikkelgesprek na afloop van de audit, hebben de docenten en het management van de opleiding aan de hand van stellingen met het auditteam nog verder van gedachten gewisseld over het thema AI.

- *Studiebegeleiding, studielast en studeerbaarheid*

De opleiding heeft op de onderwijsleeromgeving Brightspace voor alle betrokken inzichtelijk gemaakt wat de globale inhoud van de modules is, welke competenties en leerdoelen aan bod komen, welke opdrachten de studenten moeten uitvoeren en hoe zij de studenten toetst en beoordeelt. Per module heeft de opleiding ook inzichtelijk gemaakt wat de studiebelasting is. Voorts geeft zij op Brightspace een weekplanning en informatie over de begeleiding. Het auditteam acht al deze informatie adequaat met het oog op de studievoortgang.

De opleiding zorgt voor adequate studiebegeleiding. Binnen de studieloopbaancoaching krijgen de studenten zowel als groep als individueel begeleiding bij hun studie en de keuzes die ze maken. Daarnaast begeleiden de docenten de studenten in hun onderwijs en bij het maken van de opdrachten.

Uit de evaluaties, het studentenhoofdstuk en de gesprekken tijdens de audit, blijkt dat de studenten heel tevreden zijn over de begeleiding. Een van hen zei: 'de begeleiding is motiverend, niet alleen in wat je maakt, maar ook in wie je bent'. Er is veel persoonlijk contact met de docenten, ook veel 1-op-1. Er zijn wekelijks feedbacksessies ingeroosterd. De docenten nemen daarvoor echt de tijd, zowel in de vakklas als in de andere vakoverstijgende lessen. Ook tussendoor kunnen de studenten docenten zien, mailen of een chatbericht sturen via MS Team. Je bent eigenlijk continu aan het sparren, aldus een van de studenten.

De docenten zorgen ook voor veiligheid, bijvoorbeeld bij het beoordelen, waarin de studenten kwetsbaar (kunnen) zijn (zie daarover standaard 3). Dat studenten zich thuis, veilig en gezien voelen bij de opleiding blijkt ook uit de evaluaties.

De afgelopen jaren is de Ad gegroeid van 2 naar 3 klassen. Dit was een uitdaging voor het team dat de 1-op-1 benadering wenst vast te houden, maar nu te maken heeft met meer studenten per docent. Uit de gesprekken blijkt dat dat vooralsnog lukt. De opleiding blijft dit nauwgezet monitoren. De vakklassen zijn klein. Voor elke specialisatie is er gedurende de tweejarige studie

nog steeds een aparte klas ingericht. In het vakoverstijgende onderwijs biedt de opleiding waar dat nodig is individuele aandacht.

De studenten en alumni die het auditteam sprak, vonden de studie prima te doen. Door de vrijheid in het aantal producten dat zij per opdracht willen opleveren, kunnen ze de eigen studiebeleving redelijk sturen. Je kunt dus gaan voor het minimum aantal dat de opleiding eist, maar je kunt ook meer maken, aldus de studenten en alumni. Wel merkten de studenten daarover op dat iemand die altijd gaat voor zo weinig mogelijk producten en zesjes geen goed portfolio opbouwt.

▪ *Instroom en aansluiting*

De opleiding kent een brede instroom variërend van mbo tot havo, vwo, hbo en zij-instromer. Het grootste deel komt uit het mbo. De docenten weten met deze verschillen goed om te gaan en maatwerk te bieden, zo is het auditteam gebleken in de gesprekken.

Zoals al vermeld is de Ad in de afgelopen jaren gegroeid van 2 naar 3 klassen. De opleiding monitort hoe ze haar huidige kwaliteit in haar maatwerk kan blijven borgen.

Het auditteam constateert dat de opleiding passende toelatingseisen stelt. Studenten die zich aanmelden, moeten een toelatingsexamen doen. De toelatingscommissie kijkt daarbij naar verschillende kwaliteiten o.a. op basis van eigen werk dat studenten moeten tonen, maar ook naar motivatie en nieuwsgierigheid van de aankomende student.

Zoals al in de inleiding is beschreven, richten de Ad-opleidingen van de RAc zich op een eigen doelgroep, hebben zij een eigen gezicht en een eigen onderwijskundige aanpak. Daarin trekken de Ad-opleidingen binnen de RAc met elkaar op. De RAc huisvest om deze reden alle Ad-opleidingen op één locatie, te weten Museumpark.

Het auditteam constateert dat de opleidingen veel aandacht hebben voor de individuele student en zorgen voor een veilige en kleinschalige leeromgeving (zie ook hierboven). Dit is belangrijk, vooral voor studenten vanuit het mbo waaronder veel studenten die als eerste binnen hun familie doorstuderen aan het hbo.

Binnen de RAc op de eigen locatie kunnen Ad-studenten elkaar herkennen als 'anders' dan een bachelorstudent met ook een andere perspectief op het werkveld en een eigen identiteit en invulling van werkzaamheden. In dat kader organiseert de RAc o.a. een gezamenlijke praktijkweek waarin 1000 Ad-studenten van jaar 1 interdisciplinair samenwerken. Hierin maken de studenten van Arts & Crafts o.a. kennis met studenten met een focus in hun studie op ondernemen.

In de komende periode bekijken de Ad-opleidingen met elkaar of er nog meer discipline-overstijgende projecten mogelijk zijn. Daarbij ziet het management tevens mogelijkheden voor samenwerking met nieuwe Ad opleidingen in de kunstvaksector die de hogeschool wil starten. Het auditteam vindt het hebben van een aparte academie voor de Ad'ers op grond van bovenstaande zeker van meerwaarde.

II. Personeel

Het auditteam trof een bevolgen en nauw bij de studenten betrokken docententeam aan. Het team bestond ten tijde van de audit uit 18 docenten in vaste dienst, die verantwoordelijk zijn voor de inhoud en de uitvoering van het onderwijs. Twee van deze docenten zijn gedetacheerd vanuit de bacheloropleiding Vormgeving van de WdKA. Docenten hebben over het algemeen een kleine aanstelling (gemiddeld 0,3 fte). De totale docentencapaciteit is 5,49 fte.

Uit het overzicht van het personeel blijkt dat alle docenten actuele praktijkervaring hebben - veelal in de vorm van een eigen beroepspraktijk - en dat er een bij Arts & Crafts passende diversiteit is in genoten opleiding, vakgebied, werkervaring en (internationale) achtergrond. Van de 18 docenten hebben er acht een masterdiploma of een vergelijkbare kwalificatie. Een docent heeft een PHD graad.

Alle docenten zijn in het bezit van een Basiskwalificatie Examinering (BKE). Twee docenten hebben ook een Seniorkwalificatie Examinering (SKE) behaald.

Voor expertises die niet beschikbaar zijn binnen het team zet de opleiding gastdocenten in. Een voorbeeld hiervan is een gastdocent gespecialiseerd in typografie bij Packaging.

Het auditteam constateert dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan docentprofessionalisering. Het professionaliseringsbeleid is gericht op teamgerichte en individuele scholing. Het team volgt scholing op het gebied van het schrijven van lesaanbod, motiverend en activerend onderwijs en toetsing op eindniveau. Tevens volgen docenten met studenten lezingen over design en bezoeken ze nationale en internationale designbeurzen en musea. Teambijeenkomsten dragen bij aan het samen leren als team en het gezamenlijke eigenschap voor het onderwijs. Het team evalueert tweemaal per jaar het lesaanbod.

Het auditteam heeft het management gevraagd hoe het zorgt voor het betrokken houden van het grote aantal docenten met een kleine aanstelling die lesgeven binnen de verschillende specialisaties. Het management vertelde dat de docenten van de vakklassen van jaar 1 en 2 allemaal op woensdag les geven. Daarmee is er tevens gelegenheid om zowel formeel als informeel met elkaar af te stemmen. Teamvergaderingen vinden daarom altijd op woensdag plaats. De docenten weten elkaar zodoende goed te vinden.

Gezien de toename in het aantal klassen, is de werkdruk een punt waaraan het management extra aandacht besteedt. Het auditteam acht dit belangrijk, want het onderwijs moet wel doceerbaar blijven. De docenten vertelden dat de groei wat onrust veroorzaakte in het team en dat ze een pittige tijd achter de rug hebben. Maar in het nieuwe jaar ervaren ze weer veel positiviteit, zo vertelden ze.

Naast de docenten zijn er instructeurs voor de stations aangesteld. Zij bieden de studenten (technische) ondersteuning en begeleiden en helpen hen bij het oplossen van problemen. De instructeurs geven geen vormgevingslessen en zijn niet betrokken in de beoordeling.

Uit de evaluaties en de gesprekken tijdens de audit, blijkt dat de studenten zeer tevreden zijn over de docenten en de instructeurs en hun verschillende expertises. De docenten helpen hen breder te kijken en hun kennis te verdiepen, aldus de studenten.

III. Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding Arts & Crafts maakt een dag per week gebruik van de leslocatie Museumpark van de RAc. De andere lesdagen zijn op de locatie van de WdKA waarin de opleiding gebruik maakt van de onderwijsruimtes en de stations en andere faciliteiten van de WdKA.

Studenten van de Ad Arts & Crafts (en de bachelorstudenten van de WdKA) beschikken niet over een eigen studio op locatie, maar maken gebruik van de stations om hun werk te maken. Er is o.a. een Image & Sound Station voor foto, video en geluid, een Interaction Station voor 3D printing, augmented and virtual reality, real time 3D, machine learning en AI, een Publication Station voor analoge en digitale printtechnieken en stations voor hout, kunststof en metaalbewerking, naai en borduurtechnieken en een Research station.

Tijdens de audit kreeg het auditteam een rondleiding langs de verschillende stations en was hiervan zeer onder de indruk; in het bijzonder van het Living Lab station, waarin ook onderzoeksdocenten actief zijn met onderzoek naar duurzame materialen, waaronder bioplastics, mycelium en algen. Daarnaast is er met het oog op duurzaamheid een daktuin waar materialen kunnen groeien en een Trash Bunker waarin de studenten en docenten gebruikte en restmaterialen kunnen deponeren voor (her)gebruik bij het maken/ontwerpen. Het auditteam is van mening dat de opleiding de studenten hiermee een interessant (ander) handelingsperspectief biedt.

In de stations krijgen de studenten de mogelijkheid te werken aan hun opdrachten. Ze kunnen zich hiervoor inschrijven. Ad-studenten en studenten van de bachelor- en masteropleiding van de WdKA zitten hier samen. Dat kan heel inspirerend zijn, maar de Ad-studenten vertelden dat ze tijdens het maken weinig contact leggen met de andere studenten in de stations. Studenten kunnen zich bij de stations ook inschrijven voor 'skills-lessen': korte programma's in de middag of avond. Zo kan een student met specialisatie Mode bijvoorbeeld een workshop fotografie volgen om zijn ontwerpen goed te leren fotograferen. Er is ook een station Ondernemerschap voor studenten die zich in dit onderwerp verder willen verdiepen. Zoals al eerder vermeld, benutten de docenten de stations bij het verzorgen van hun eigen onderwijs. Lessen worden veelal in de ochtend ingeroosterd, zodat de stations in de middagen 'vrij' zijn voor de studenten. De stations zijn tevens vier avonden open. In elk station is altijd een instructeur aanwezig.

Met het management is tevens gesproken over de wens van de studenten voor een 'huiskamer' binnen de WdKA; een plek waar ze elkaar en de docenten kunnen ontmoeten en waar ze desgewenst hun werk aan elkaar kunnen laten zien. Het management vertelde dat het bezig is met extra ruimte voor de eigen Ad binnen de WdKA. Dat vindt het auditteam goed om te horen.

Studenten geven verder aan dat zij het fijn zouden vinden als de opleiding vakken als Kunst en Cultuurgeschiedenis en Beroepsprofilering, die ze nu op locatie Museumpark (moeten) volgen, voortaan op de locatie WdKA aanbiedt. Dat zou hen onder meer helpen om meer verband te zien en te voelen tussen de verschillende modules, aldus de studenten. De opleiding meldde dat er al een plan ligt om ook deze lessen op de locatie WdKA aan te bieden, maar dat door schaarse ruimte en roostering het dit studiejaar nog niet gerealiseerd kon worden. In de toekomst zal dat wel doorgang vinden.

Weging en Oordeel: voldoet

Het bevlogen en nauw bij de studenten betrokken docententeam zorgt voor een duidelijk op de beroepspraktijk gericht programma. Door het hele curriculum te doorlopen kunnen de studenten alle beoogde competenties bereiken.

In de vakklas ontwikkelen de studenten competenties binnen de door hen gekozen specialisatie. In het vakoverstijgende en ondersteunende onderwijs leren de studenten breder te kijken.

De opleiding laat de studenten gedurende de hele studie veelvuldig kennismaken met de beroepspraktijk. Daarnaast is er aandacht voor theorie. Tevens komt ondernemerschap aan bod. Er is veel ruimte voor persoonlijke en professionele profilering. Het onderwijs is aantoonbaar student-gecentreerd.

Er gaat veel tijd en aandacht uit naar onderzoeken en het ontwikkelen van ideeën via experimenten met materiaal en techniek en naar reflectie. Het is goed dat de opleiding aan de slag gaat met het doorontwikkelen van een doorgaande onderzoekslijn.

De opleiding besteedt in haar onderwijs op diverse manieren aandacht aan de internationale en interculturele dimensie en aan diversiteit.

De opleiding zorgt voor een studeerbaar programma en adequate studiebegeleiding met maatwerk en waar nodig 1-op-1 begeleiding. De studenten zijn hierover heel tevreden. Tevens zorgen de docenten voor een veilige omgeving.

De docenten beschikken met elkaar over alle benodigde expertise om het vakgerichte en vakoverstijgende onderwijs te verzorgen. Alle docenten hebben actuele praktijkervaring. Waar nodig zet de opleiding gastdocenten in. Instructeurs bieden de studenten (technische) ondersteuning en begeleiding. De studenten zijn zeer tevreden over de docenten en de instructeurs en hun verschillende expertises.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan docentprofessionalisering.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn zeker passend voor het onderwijs, waarbij in het bijzonder alle verschillende stations op de locatie WdKA moeten worden genoemd. Het auditteam was hiervan zeer onder de indruk.

Het auditteam is positief over het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam. De opleiding 'voldoet' zeker aan de vereisten van standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student. De examencommissie oefent haar wettelijke taken en bevoegdheden uit.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding haar visie op het toetsen en beoordelen en het systeem van toetsen en beoordelen, de toetsvormen, toetscriteria en de kwaliteitsborging van de toetsing duidelijk heeft beschreven in haar Toetsplan. In de toetsing staat de persoonlijke ontwikkeling van de studenten centraal in de driehoek ontwerpende vaardigheden, artistieke visie en ondernemende houding. Het Toetsplan is gebaseerd op het Toetsbeleid van de RAc. De opleiding maakt aantoonbaar gebruik van verschillende toetsvormen, zoals een procesverslagboek en collectie, een logboek met documentatie van concepten, processen en experimenten, materiaalsamples, een magazine over het eigen werk, studiofoto's van het eigen werk, een stageverslag, een onderzoeksdocument, een eindproject. Het auditteam is van oordeel dat deze toetsvormen passend zijn bij en toegespitst zijn op de beoogde competenties en de daaraan gekoppelde leerdoelen.

Het auditteam constateert dat de nadruk binnen de opleiding ligt op summatief toetsen met formatieve terugkoppelingsmomenten tijdens het ontwerp- en leerproces van de studenten. Met deze terugkoppelmomenten zorgen de docenten ervoor dat de studenten weten welke volgende stappen ze nog moeten/kunnen nemen om de beoogde competenties en leerdoelen aan te tonen. De opleiding biedt studenten ook tussentijds en na afloop van een module gelegenheid voor inzage in de beoordeling. Indien gewenst kunnen de studenten met de docenten in gesprek over de gegeven feedback. Daar maken de studenten vaak en graag gebruik van.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam constateert dat de opleiding er op verschillende manieren voor zorgt dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt. Voorbeelden hiervan zijn:

- de opleiding heeft op de onderwijsleeromgeving Brightspace voor alle betrokken inzichtelijk gemaakt wat de globale inhoud van de modules is, welke competenties en leerdoelen aan bod komen, wat de opdrachten zijn, wat de toetsprocedure is, wat de beoordelingscriteria zijn en de weging en hoe de herkansingsprocedure eruit ziet;
- de docenten beoordelen als regel de eigen module aan de hand van de door hen daarvoor opgestelde en vastgelegde beoordelingscriteria;
- alle docenten die optreden als examinerator beschikken over een Basiscertificering Examinering (BKE). Sommige docenten hebben tevens hun Seniorkwalificatie Examinering (SKE) behaald. Nieuwe docenten werken onder supervisie van een senior examinerator;
- voor de eindexamens stelt de opleiding commissies samen bestaande uit meerdere beoordelaars die de studenten op basis van het zogenoemde meerogenprincipe intersubjectief beoordelen. Alle eindexamencommissies hebben dezelfde onafhankelijke voorzitter, die leiding geeft aan de beraadslaging van de examineratoren over het oordeel van het gerealiseerde niveau. De eindexamencommissies worden ondersteund door dezelfde secretaris/notulist. De voorzitter en de secretaris die bij alle zittingen van de afstudeerders aanwezig zijn, zorgen ervoor dat alle studenten van de zes specialisaties op een vergelijkbare wijze worden beoordeeld door de commissies. Dat vindt het auditteam een sterk punt. Doordat de huidige

secretaris al acht jaar op rij secretaris is bij de eindexamens, kan zij ook monitoren of de eisen aan het niveau jaarlijks gelijk blijven;

- alle docenten die als examiner optreden kalibreren met elkaar. Zo bespreken zij bijvoorbeeld aan de hand van een voorbeeld van een examen uit een van de specialisaties hoe zij het werk van de student zouden beoordelen. Ook daarmee borgt de opleiding dat er op een vergelijkbare manier wordt getoetst en beoordeelt door de verschillende commissies bij de verschillende specialisaties;
- de opleiding is voornemens met de docenten van de studierichting Connected Design van de Ad Design van Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) te kalibreren over het toetsen en beoordelen en het gerealiseerde niveau;
- de opleiding betreft het werkveld bij de beoordeling van de eindexamens. In elke eindexamencommissie is een werkveldvertegenwoordiger aanwezig die de presentatie van de student bijwoont en de beraadslaging van de eindexamencommissie. De werkveldvertegenwoordiger bewaakt hierbij het proces met externe ogen (borging). Hij is op de hoogte van de procedure en eisen. De extern deskundige controleert of deze worden opgevolgd en krijgt ruimte om de examinatoren, indien nodig, kritisch te bevragen om hun motivatie voor een bepaalde beoordeling te verhelderen. Hij geeft de commissie feedback over de actuele eisen die het werkveld stelt aan het niveau van de afgestudeerde Ad'ers. Veelal vraagt de opleiding de werkveldvertegenwoordigers meerdere jaren achtereen om in de commissie te participeren. Dat vindt het auditteam evenals de opleiding en het werkveld van meerwaarde;
- de opleiding verzamelt eveneens feedback over het gerealiseerde niveau van de afstudeerders ten tijde van de eindexamenexpositie die de opleiding gelijktijdig met de WdKA organiseert en waar veel vertegenwoordigers vanuit het werkveld en alumni naar toe komen;
- de RAc-brede examencommissie borgt de kwaliteit van het toetsen en beoordelen en benoemt de examinatoren (zie verder paragraaf 'examencommissie').

Uit de evaluaties en het gesprek tijdens de audit blijkt dat de studenten over het algemeen tevreden zijn over de toetsing en de mate waarin deze aansluit bij de onderwijsinhoud. De studenten die het auditteam sprak, vertelden dat het duidelijk was wat zij moesten opleveren. Ze vonden het daarbij een sterk punt dat iedereen weliswaar dezelfde opdracht moet uitvoeren, maar dat de uitkomsten heel verschillend mogen zijn; als je die maar goed verantwoordt.

De docenten zorgen ook voor veiligheid, vertelden de studenten. Zo houden ze bij het toetsen en beoordelen rekening met wie je bent als student en wat het gemaakte werk voor jou betekent. Ze keuren bijvoorbeeld het ontwerp niet af, maar geven wel kritische feedback op de match tussen het ontwerp en de opdracht.

De studenten vertelden dat ze in het vorige cursusjaar 2023-2024 niet tevreden waren over de wijze waarop het beoordelingsformulier was ingevuld. Daarover zijn zij in gesprek gegaan met de opleiding. De studenten vertelden dat ze het belangrijk vinden dat zij in het feedbackveld op het beoordelingsformulier terug kunnen lezen waar hun ontwikkelpunten liggen en dat alle docenten dat zoveel mogelijk op eenzelfde manier doen; duidelijke feedback en niet te beknopt. Hiermee is de opleiding aan de slag gegaan. In de toetsreviews en het kalibreren wordt nu meer gelet op een redelijke hoeveelheid aan uitgeschreven toelichting door de docent en uniformiteit in de formulierstructuur (zie ook de paragraaf 'examencommissie').

Examencommissie

De RAc kent één brede examencommissie die vanaf 1 september 2018 verantwoordelijk is voor de borging van de toetskwaliteit bij alle Ad-opleidingen van de Academy. In deze commissie hebben vanuit elk domein vertegenwoordigers zitting. De commissie wordt ondersteunt door een ambtelijk secretaris. Tevens is er een extern lid aan de commissie toegevoegd.

De examencommissie overlegt iedere onderwijsperiode met de teamleider van de opleiding in het zogenoemde borgingsoverleg. In deze overleggen wisselen zij expertise uit rondom toetsing en bespreken zij voor de opleiding specifieke processen bijvoorbeeld rondom examenpresentaties. Leden van de examencommissie zijn betrokken bij kalibratiesessies en wonen

eindexamenssessies bij: de presentatie van de student van zijn eindwerk en de beraadslaging van de eindexamencommissie en kalibratie over het oordeel.

Jaarlijks wijst de examencommissie de examinatoren aan op basis van door haar vastgestelde profieleisen; waaronder het in bezit hebben van een BKE. Leden van de examencommissie en de toetsborgingscommissie (zie hieronder) beschikken veelal over een SKE.

De examencommissie wordt ondersteund door toetsborgingscommissies. Voor de Ad Arts & Crafts is dat de toetsborgingscommissie van het sociaal en economisch domein. Daarin heeft ook een docent van de Ad Arts & Crafts zitting. De toetsborgingscommissie screent toetsen en koppelt haar bevindingen via de curriculumcommissie van de opleiding terug aan de docent. De voorzitter van de toetsborgingscommissie informeert de teamleider en de examencommissie regelmatig over bevindingen. Examencommissie en toetsborgingscommissie trekken samen op, zo vertelden zij tijdens de audit.

De examen- en toetsborgingscommissie hebben een duidelijke jaaragenda, zo bleek tijdens de audit. Daarop staat o.a. het nieuwe competentieprofiel en de opbouw van het curriculum in vier semesters, doorlopende leerlijnen van de Ad naar de bachelor van WdKA en welke eindproject passend is bij het nieuwe competentieprofiel.

Uit de documentatie blijkt dat er o.a. gesprekken plaatsvinden over de beoordelingscriteria die voor buitenstaanders die niet uit de kunstsector komen, soms nadere uitleg behoeven. De vertegenwoordiger vanuit de examencommissie die het auditteam sprak, vertelde dat hij door het jaarlijks bijwonen van eindexamenssessies inmiddels beter vertrouwd is met het vakjargon en de wijze waarop de opleiding het gerealiseerd niveau toetst en beoordeelt. Hij was op basis van eigen waarneming, tevreden over de wijze waarop de opleiding het beoordelingsproces uitvoert en hoe de verschillende examinatoren met eenzelfde blik en op basis van onderlinge kalibratie zorgen voor een eerlijke en betrouwbare beoordeling. Het auditteam dat op 19 juni 2025 van een aantal afstudeerders de eindexamens bijwoonde, is het op basis van eigen waarneming hiermee volmondig eens.

Als aandachtspunt noemden de leden van de examen- en toetsborgingscommissie nog de navolgbaarheid van de oordelen in de beoordelingsformulieren: hoe schrijf je het op, hoe zorg je voor koppeling van competentie naar resultaat en waarom rolt er een bepaald cijfer uit. Naar het toetsen van het eindniveau is de afgelopen periode in professionaliseringssessies extra aandacht gegaan (zie ook standaard 2). De examencommissie liet weten, dat zij ziet dat de beoordelingsgeletterdheid van de docenten/examinatoren toeneemt.

Het auditteam constateert op grond van bovenstaande dat de examencommissie samen met de toetsborgingscommissie daadwerkelijk opvolging heeft gegeven aan de aanbeveling die het auditteam de commissie in 2019 gaf.

Afstuderen

Het auditteam constateert dat de opleiding op een passende en zorgvuldige wijze in het eind-examenprogramma toetst en beoordeelt of de studenten alle competenties op eindniveau hebben gerealiseerd. Dit gebeurt bij alle zes de specialisaties van de opleiding op een identieke manier.

Het eindexamenprogramma bestaat uit verschillende onderdelen die op verschillende manieren worden beoordeeld:

- *stage*: de studenten schrijven een stageverslag op basis van de stage die zij in het werkveld lopen (zie standaard 2). De begeleidende docent beoordeelt eerst dit verslag. Daarna voert de begeleidende docent en een tweede beoordelaar met de student een eindgesprek. Tijdens de stage wordt competentie 7 'Samenwerken' op eindniveau getoetst. De studenten krijgen een apart cijfer voor de stage;

- *onderzoeksdokument*: de studenten beschrijven in hun onderzoeksdokument hun zoektocht naar relevante informatie ter onderbouwing en ondersteuning van hun eindproject (zie hieronder). Bij de beoordeling van het onderzoeksdokument zijn eveneens twee examinatoren betrokken: een eerste en tweede lezer die ieder onafhankelijk van elkaar het beoordelingsformulier invullen. Zij toetsen en beoordelen hierbij de competenties 2 'Vermogen tot kritische reflectie', 4 'Organiserend vermogen', 5 'Communicatief vermogen' en 6 'Omgevingsgerichtheid'. De eerste lezer is niet eerder betrokken geweest bij het documentatieproces. De tweede lezer was de begeleider;
- *eindproject*: Het eindproject staat centraal binnen het afstuderen. In zijn eindpresentatie⁵ laat de student aan de hand van zijn collectie zien waar hij toe in staat is en wat hij aan het vakgebied kan bijdragen in de taal die hij als Ad-student het meest machtig is: beeld en materie. De eindexamencommissie gaat na deze presentatie in gesprek met de student. Daarna volgt de beraadslaging en oordeelsvorming.
In deze eindbeoordeling worden alle competenties - exclusief het vermogen tot samenwerken dat is getoetst bij de stage - op eindniveau getoetst. Voor alle competenties moet de student een voldoende behalen.
Zoals al hierboven is vermeld, is het auditteam van mening dat het beoordelingsproces zeer zorgvuldig verloopt. De voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie borgen dat alle studenten van de zes specialisaties op een vergelijkbare wijze worden beoordeeld.

Het auditteam concludeert op grond van bovenstaande, dat de opleiding opvolging heeft gegeven aan de aanbeveling van het auditteam uit 2019 over het op een zelfde manier beoordelen van de zes vakgebieden/specialisaties en de borging van de eenduidigheid onder alle examinatoren.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleiding hanteert een duidelijk systeem van toetsen en beoordelen. Zij toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier aan de hand van verschillende passende toetsvormen of de studenten de beoogde competenties realiseren. Er is binnen de opleiding veel tijd en aandacht voor formatieve terugkoppelmomenten. Het geven van duidelijke schriftelijke feedback in het feedbackveld op de beoordelingsformulieren en uniforme werkwijze hierin onder alle docenten, heeft de aandacht.

Het toetsen van het eindniveau gebeurt op een zeer zorgvuldige wijze en de eisen aan de studenten en het beoordelingsproces zijn voor de zes specialisaties identiek. De onafhankelijke voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie vervullen daarin een belangrijke controlerende en borgende rol. Over het toepassen van het zogenoemde meerogenprincipe bij de beoordelingen in het eindexamenprogramma, het onderling en met externen kalibreren en het betrekken van deskundigen vanuit het werkveld bij het afstuderen die met externe ogen het proces bewaken, is het auditteam positief.

De examencommissie en de toetsborgingscommissie pakken hun kwaliteitsborgende en zorgende rol goed op. Zij hebben een duidelijke jaaragenda.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding zeker voldoet en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

⁵ Voorafgaand aan de eindpresentatie zijn er nog twee formatieve beoordelingsmomenten ingeroosterd waarin de studenten feedback krijgen van de eindexamencommissie en uiteindelijk 'groen' licht om op te gaan voor de eindpresentatie.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit met werkveldvertegenwoordigers blijkt dat het werkveld positief is over de studenten en afstudeerders van de Ad Arts & Crafts. Ze vinden de Ad'ers een enorme toevoeging voor hun eigen bedrijf/studio en het niveau van veel Ad'ers verbazingwekkend. De Ad'ers zijn zeer gemotiveerd, leergierig en gaan op hun eigen niveau mee in de dynamiek van het bedrijf.

De alumni die het auditteam sprak, waren positief over hun landing in het werkveld. Ze vertelden dat ze na hun opleiding vaak op meerdere terreinen aan de slag kunnen en daarom verschillende 'visitekaartjes' hebben/afgeven. Op basis van de vraag wat en wie ze zijn zeggen ze bijvoorbeeld: ik ben ontwerper, ik ben meubelmaker, ik ben designer voor lingerie of ik ben een ontwerper van stringetjes, ik zorg voor het grafische jasje van de verpakking. Door de Ad te volgen, hebben ze ook de mogelijkheid gekregen/genomen om zich breder te ontwikkelen dan hun eigen discipline. Ook weten ze door de opleiding goed wat er naast de eigen discipline nog meer mogelijk is.

De alumni ervaren dat een diploma Ad, Bachelor of Master niet altijd selecterend is. Opdrachtgevers kijken vooral naar wat je voor hen kunt betekenen, aldus de alumni. De vertegenwoordigers vanuit het werkveld beamen dat er veelal geen sprake is van ranking. Ze zetten de Ad'ers die bij hen in dienst zijn in op hun sterktes. Alumni die al wat langer zijn afgestudeerd, vertelden dat ze op basis van werkervaring in de studio nog verder door zijn gegroeid.

Jaarlijks stroomt een aantal studenten door in de bacheloropleiding Vormgeving van de Willem de Kooning Academie (WdKA) of in een andere bacheloropleiding (van een andere hogeschool). De opleiding Arts & Crafts stemt met de WdKA af over aansluiting. Daarvoor zijn de verschillende curricula van de zes specialisaties van de Ad en de afstudeerrichtingen van de bachelor Vormgeving van de WdKA naast elkaar gelegd. Afhankelijk van de specialisatie die de studenten binnen de Ad hebben gevolgd en de verwantschap met een afstudeerrichting bij de WdKA, kunnen ze instromen in hetzij het eerste (niet verwant), tweede (verwant) of derde (nauw verwant) studiejaar van de bacheloropleiding Vormgeving.

Het werkveld is evenwel zeer blij met studenten die op Ad-niveau aan het werk willen en met het feit dat er niet automatisch van een Ad'er wordt verwacht dat hij na de Ad nog de route naar bachelor en master moet volgen; iets wat soms wel beoogd wordt met het opleiden van Ad'ers.

Eigen oordeel auditteam over het gerealiseerde niveau

Het auditteam beoordeelde evenwichtig verdeeld over de zes verschillende specialisaties van vijftien afgestudeerden uit 2023-2024 en 2024-2025 eindwerken: stageverslag, onderzoeksdocument en eindproject/ gemaakt werk. Van elke specialisatie selecteerde het auditteam naar rato een of meerdere studenten. Daarnaast woonde het auditteam op 19 juni 2025 de eindexamens bij van alle afstudeerders van de specialisatie Product & Meubel.

De studenten hebben in de verschillende eindwerken aangetoond dat zij de beoogde competenties op het niveau van een startbekwaam ontwerper/maker op Ad niveau hebben ontwikkeld. De afstudeerwerken lieten een brede variëteit van onderzoek en ontwerpen en maken zien. Elke student heeft zijn of haar eigen ontwerpvraag voor het afstudeerproject ontwikkeld; passend bij de specialisatie. Het auditteam constateert dat hierdoor de ontwerp vragen en eindprojecten

sterk verschillen in moeilijkheidsgraad. Bij sommige studenten is het onderzoeksdocument zeer zorgvuldig uitgewerkt, terwijl bij anderen juist het eindproject van hogere kwaliteit is. Alhoewel het auditteam dit passend vindt bij de vrijheid die de opleiding de studenten bij het afstuderen biedt, vindt het het wel belangrijk dat de opleiding volgende stappen zet in het aanbrengen van samenhang tussen de verschillende afstudeeronderdelen en in een beschrijving wat ze van de studenten verwacht (zie verderop).

Het auditteam is van mening dat de eindprojecten die het bestudeerde aansluiten bij actuele ontwikkelingen en vragen/behoefte vanuit het werkveld/de maatschappij. Voorbeelden hiervan zijn: i) een luxe verpakking voor een eigen merk schoonheidsartikelen bij Packaging & Branding, ii) esthetisch aantrekkelijke en praktische stoelen en een bank in gebogen hout bij Product & Meubel, iii) een project dat het thema leven en dood behandelt bij Mode, iv) tassen als verlengstuk van een kledingstuk en andersom bij Product & Meubel; een echt 'af' product aldus het auditteam dat vrijwel direct verkocht kan worden, v) een eindproject dat de grenzen van het vakgebied Interieur opzoekt en op conceptuele en artistieke wijze de persoonlijke en digitale ruimte voor Generation Z onderzoekt, vi) een visuele installatie die geluk moet stimuleren bij Product & Meubel.

Ook aandacht voor duurzaamheid kwam bij een aantal van de afstudeerders terug. Zo studeerde een van de studenten bij Product & Meubel af met het eindproject BioWeave Basket, waarin hij een maatschappelijk probleem op verrassende wijze bij z'n lurven heeft gepakt door onderzoek te doen naar de creatie van duurzaam plastic op basis van gelatine. Daarvan heeft hij met stroken manden geweven; een bruikbaar en praktisch product, aldus het auditteam. Een andere student speelde met haar eindproject in op hergebruik van plastic en smolt doppen om in gebruiksbakjes. Weer een andere studenten deed onderzoek naar hergebruik van afgedankt materiaal en maakte (jeans)papier van afgedragen jeans.

De stageverslagen die het auditteam bekeek, gaven een beeld van hetgeen de studenten gedurende hun stage hadden ervaren en geleerd.

Het is het auditteam opgevallen, dat de samenhang tussen de verschillende afstudeeronderdelen - stage, het eindproject en het onderzoeksdocument - niet bij alle afstudeerders even helder was. Sommige onderzoeksdocumenten bleven inhoudelijk vrij basaal. Hierin had de student de vraagstelling niet diepgaand onderzocht en de vraag te algemeen beantwoord. Maar het auditteam zag zeker ook heldere, goed omschreven onderzoeken met een duidelijke relatie met een product/artefact dat direct toepasbaar was. Daar sloten het eindproject en het onderzoeksproject goed op elkaar aan, was de vraagstelling helder, waren het proces en de conclusies inzichtelijk en prettig leesbaar en was de vraagstelling overtuigend beantwoord. In een enkel geval vond het auditteam het materiaalonderzoek zelfs wat té theoretisch, meer passend bij bacheloronderzoek.

De docenten vertelden desgevraagd dat het onderzoek en het eindproject ideaal gezien aanvullend op elkaar zijn. Onderzoek en eindproject gaan in de tijd gelijk op en kunnen met elkaar verweven zijn, maar het proces verloopt niet altijd lineair. De opleiding toetst echter in deze twee werken verschillende competenties en studenten krijgen twee aparte cijfers (zie ook standaard 3). De stage zien de docenten meer als los onderdeel waarin de studenten onderzoeken wat zij vanuit het geleerde in studiejaar 1 mee kunnen/willen nemen in hun verdere ontwikkeling. Ook voor de stage krijgen de studenten een aparte beoordeling. De docenten vertelden dat ze het wel belangrijk vinden, dat studenten beschrijven wat de stage heeft bijgedragen aan hun eigen ontwikkeling.

Het auditteam beveelt de opleiding aan om het verband tussen stage-onderzoek-eindproject verder te versterken en van de studenten te vragen om het proces dat ze doorlopen, duidelijk te documenteren.

De op 19 juni 2025 bijgewoonde presentaties van de afstudeerders Product & Meubel vond het auditteam van een voldoende tot goed niveau. Veel presentaties waren overzichtelijk, uitnodigend, volledig en goed verzorgd. Van een enkele presentatie had het auditteam meer verwacht. In de beoordeling die de studenten kregen van de eindexamencommissie zag het auditteam dit verschil – terecht - terug.

De kwaliteit van de bestudeerde eindwerken beoordeelde het auditteam als voldoende tot goed. In een aantal gevallen vond het auditteam de beoordeling die de eindexamencommissie de studenten voor hun eindproject gaf iets aan de hoge kant. Maar het auditteam is wel van oordeel dat alle studenten terecht hun diploma Associate degree hebben ontvangen.

Weging en Oordeel: voldoet

De studenten hebben in de verschillende eindwerken aangetoond dat zij de beoogde competenties op het niveau van een startbekwaam ontwerper/maker op Ad niveau hebben ontwikkeld. De kwaliteit van de bestudeerde eindwerken beoordeelde het auditteam als voldoende tot goed. De afstudeerwerken laten een brede variëteit van onderzoek en ontwerpen en maken zien. Dit vindt het auditteam passend bij de vrijheid die de opleiding de studenten hierin heeft geboden. De samenhang tussen de stage, het eindproject en het onderzoeksdocument was niet bij alle afstudeerders even helder, maar het auditteam zag zeker ook heldere, goed omschreven onderzoeken met een duidelijke relatie met een product/artefact dat direct toepasbaar was. De eindprojecten die het auditteam bestudeerde sluiten aan bij actuele ontwikkelingen en vragen/behoefte vanuit het werkveld/de maatschappij.

Dat de studenten het beoogde Ad-niveau hebben gerealiseerd, blijkt ook uit de tevredenheid van het werkveld.

De alumni waren positief over hun landing in het werkveld. Jaarlijks stroomt een aantal studenten door in de bacheloropleiding Vormgeving van de WdKA of in een andere bacheloropleiding (van een andere hogeschool).

Het auditteam komt op grond van bovenstaande en met in achtneming van de variëteit in onderzoek en ontwerpen die er (mogen) zijn tussen de specialisaties en het aandachtspunt met betrekking tot het versterken van het verband tussen stage-onderzoek-eindproject tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 4.

5. EINDOORDEEL

Het auditteam trof een enorm bevlogen en betrokken team van docenten, die elkaar goed weten te vinden. De studenten loven de persoonlijke coaches, die uit hen halen wat er in hen zit. Het 1-op-1 contact dat de opleiding biedt is van grote meerwaarde voor de Ad-studenten. Het werkveld vindt de afgestudeerde Ad'ers een enorme toevoeging voor hun eigen bedrijf/studio.

Het auditteam is zeer positief over de kwaliteit die de opleiding biedt en is van oordeel dat de opleiding zonder twijfel voldoet aan alle standaarden. Het auditteam ontdekte nauwelijks kritische aandachtspunten. Het komt dan ook op grond van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'positief'.

6. AANBEVELINGEN

Versterk het verband tussen stage-onderzoek-eindproject en laat de studenten het proces dat ze doorlopen duidelijk documenteren.

BIJLAGE I**Scoretabel**

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Rotterdam associate degree Arts & Crafts voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II**Programma, werkwijze en beslisregels****Auditprogramma opleidingsbeoordeling Ad Arts & Crafts – Rotterdam Academy****Datum:** Donderdag 4 december 2025**Tijd:** 08:15 - 18:15 uur**Locatie:** Willem de Kooning Academie (WdKA), Boardroom BL. 01.8
Blaak 10 Rotterdam

Tijd	gesprekspartners	gespreksonderwerpen
08.15- 08.30	Ontvangst NVAO vistiepanel in WdKA (bij de receptie Blaak 10. Daarna begeleid naar Boardroom BL. 01.8) Panelleden: • Han Brezet (voorzitter) • Holger Muhrmann (lid) • Thijs Davids (lid) • Daan Sijm (student-lid) • Rianne Versluis (secretaris)	
08.30 - 08.45	Kick-off / Introductie Boardroom BL. 01.8 - Presentatie door een docent ⁶ werving en externe informatie - Support: Teamleider Arts & Crafts Opleidingsmanagement Ad A&C Aanwezig als toehoorders: directeur RAC domeinmanager sociaal domein deelnemers van de volgende gespreksronde	Presentatie: Profilerings Rotterdam Academy en Ad Arts & Crafts
08.45 - 09.30	Panel Docenten, Boardroom BL. 01.8 - OC lid sociaal domein, Stage, Externe betrekkingen/voorlichtingen, Alumni, P.P., docent beroepsprofilering - SLC en docent vakklas Meubel/product - docent Kunst & Cultuur, begeleider onderzoeksdokument eindexamen - docent vakklas Lifestyle, Voorzitter Curriculum commissie - docent vakklas Lifestyle, Kernproject 1, beroepsprofilering, secretaris Eindexamen - SLC en docent vakklas Meubel/product, toelatingscommissie - docent vakklas Sieraad, toelatingsexaminator - docent vakklas Interieur	Gesprek over alle standaarden Thematieken: - Eigen professionaliteit/ deskundigheidsbevordering - Werkdruk - Docent en student: persoonlijke begeleiding - Inhoud curriculum & lesaanbod - Formatief/summatief handelen - Relatie met het werkveld
09.30 - 09.45	Pauze / Intern overleg 1 auditpanel BL. 01.8	intern overleg
09.45 - 10.45	Panel Studenten & recente alumni (ook doorstromers) , Boardroom BL. 01.8	Gesprek over alle standaarden vanuit student & alumni perspectief

⁶ NB. In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

	Eerstejaars: - student Product, klassenvertegenwoordiger Tweedejaars: - student mode, klassenvertegenwoordiger - student packaging, klassenvertegenwoordiger, lid OC RAc sociaal domein - student product - student mode Alumni: - Ontwerper Zeeman designteam, alumna mode 2023 - Designer bij Mountain, alumna packaging 2024, winnaar landelijke A.D. Award 24-25 - Alumnus mode 2023, doorstromer Bachelor Vormgeving Mode	Thematieken: - beeld van de opleiding en verwachtingen - studeerbaarheid en studiebegeleiding - toetsen en beoordelen - aansluiting mbo / bachelor - kwaliteit docenten
10.45 - 11.00	Pauze / intern overleg 2 auditpanel, BL. 01.8	intern overleg
11.00 - 11.30	Korte rondleiding WdKa stations Gids: - docent sieraad Arts & Crafts - Coördinator stations WdKa en instructeur metal station	Locatie en beeld van de onderwijsleeromgeving van Arts & Crafts
11.30 - 12.00	Lunch auditpanel in BL. 01.8	intern overleg
12.00 - 12.45	Panel Werkveld (en alumni langer in werkveld) Ad Arts & Crafts afgestudeerden in werkveld, werkveldcommissie, extern deskundigen eindexamens. Boardroom BL. 01.8 - Designer bij design Bridge designstudio o.a. stageverlener & mentor, extern deskundige en alumnus Packaging 2018 - Packaging ontwerper bij OD designstudio, o.a. ook werkgever, stageverlener, extern deskundige & alumnus Packaging 2018 - Product designer, extern deskundige Arts & Crafts - Head designer en production coördinator Wandler, Lid werkveldcommissie & extern deskundige Arts & Crafts, Alumnus Mode 2018 - Architect M2R, o.a. werkgever, extern deskundige - Fashiondesigner: Saarbarbaars, lid werkveldcommissie, alumna Mode 2016 Arts & Crafts - Voorzitter werkveldcommissie Arts & Crafts	Gesprek over alle standaarden aangaande werkveld Thematieken: Hoe maakt de Ad Arts & Crafts afgestudeerde het verschil? - Ad niveau - Functioneren van stagiaires en afgestudeerden in het werkveld - Werkveldcommissie - P.P. : (sustainable Fashionweek, Eurovision key, Koningsdag, lectoren draagteken)

	- Stagedocent Arts & Crafts, organisator Practice Presence (P.P.) Arts & Crafts	
12.45 - 13.00	Pauze / intern overleg 3 auditpanel , BL. 01.8	
13.00 - 13.45	Panel Eindniveau, eindexamen & Borging examencommissie Boardroom BL. 01.8 - Lid Rac brede toetscommissie (onderdeel Rac examencommissie), auteur Arts & Crafts toetsplan, SKE - Voorzitter curriculumcommissie, examiner eindniveau, SKE - Secretaris Eindexamen, examiner op eindniveau - Lid Rac brede examencommissie, SKE	Gesprek over eindniveau & borging standaard Thematieken: - bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot management - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
13.45 - 14.00	Pauze / intern overleg 4 auditpanel BL. 01.8	intern overleg
14.00 - 14.30	Panel Opleidingsmanagement BL. 01.8 - directeur RAC - manager social domein - teamleader Arts & Crafts	Vragen vanuit het panel n.a.v. de eerdere gesprekken
14.30 - 15.00	Pauze + pending issues BL. 01.8 Mogelijkheid tot extra gesprekken met de verschillende gesprekspartners (Docenten, commissieleden en management bereikbaar voor eventuele openstaande punten)	
15.00 - 15.45	Vorbereiding terugkoppeling door auditpanel BL. 01.8	intern overleg
15.45 - 16.15	Terugkoppeling door het panel Audit panel + Docenten, studenten, Management, Onderwijsadviseurs	
16.15 - 17.15	Ontwikkelgesprek Thema vanuit de opleiding: A.I. binnen de kunsten en KUO: Audit panel + Docenten, studenten, Management, Onderwijsadviseurs	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' (inwerkingtreding 1 april 2024). Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de

visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland', (2024).

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één opleidingscode (ISAT) wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Opleidingsbeoordeling instelling met erkenning ITK

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III

Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleiding
- Beroeps- en opleidingsprofielen Beeldende Kunst en Vormgeving (2014)
- Opleidingsprofiel 2025
- Competentiematrix & BoKS Arts & Crafts
- Competentiedekkingsmatrix
- Schematisch programmaoverzicht
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* recente eindwerken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid.
- Jaarverslagen examencommissie, toetsborgingscommissie, opleidingscommissie en werkveldcommissie
- Toetsbeleid RAc en Toetsplan Arts & Crafts '24-'25
- Stagehandleiding '24-'25
- Eindexamenhandleiding '24-'25

Het panel heeft van vijftien studenten verdeeld over de verschillende specialisaties de eindwerken bestudeerd en op juni van een aantal studenten die afstudeerden ook de eindexamens bijgewoond.

Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 14-10-2025 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Ad Arts & Crafts van Hogeschool Rotterdam, onder het nummer PA-2348. Deze opleiding behoort tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Bachelor Beeldende Kunst en Vormgeving Diagonaal
----------------------	--

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Prof.dr.ir. J.C. Brezet	Voorzitter	Parttime professor Sustainable Innovation aan de Aalborg University (Denemarken) en emeritus hoogleraar Faculteit Industrieel Ontwerpen bij de TU Delft.
H. Mührmann MSc	Lid	Architect, eigenaar van Interacdesign architecten, docent architectuur en meubelontwerp en teamleider van de Ad Interieurvormgever bij ArtEZ
T. Davids MSc	Lid	Onderwijskundige bij Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU). Tot 31-8-2025 studieleider Associate Degree Digital Media bij deze hogeschool.
D.F. Sijm BSc	Studentlid	Afgestudeerd student hbo-bacheloropleiding Product Design van Hogeschool van Amsterdam (2023) en Ad Architectural Crafts van Zuyd Hogeschool (2025)
G.C. Versluis BEd	Secretaris	Senior-adviseur Hobéon. Gecertificeerd secretaris NVAO sinds november 2010

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Sir Winston Churchilllaan 273
2288 EA Rijswijk
Postbus 70, 2280 AB Rijswijk
+31 (0)88 998 3140
www.hobeon.nl
info@hobeon.com